

enstaka ändringsförslag endast i de delar som motionerna afse. Men då Riksdags-ordningen, § 38, ålägger Konstitutions-Utskottet att »granska rikets grundlagar samt att hos Riksdagen föreslå de ändringar deruti, dem Utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa», och då införandet i Riksdags-ordningen af förtydligade stadganden ej blott synes mig på förut anförda skäl vara »högst nödigt och nyttigt», utan tillika »möjligt att verkställa», enär Utskottet skulle till upplysning om de delar, hvaruti ändring eller tillägg erfordras, hafva till sin ledning ett rikt förråd i det stora antal besvärsmål, hvilka hittills förekommit, så anser jag att Utskottet kunnat och bort, med mera omsigt och framgång än någon enskild motionär, gemensamt företaga en sådan granskning af Riksdags-ordningen, hvilken skulle haft till ändamål att utan ändring af andra sakförhållanden, än der genom förbiseende den bokstafliga bestämmelsen blifvit en annan, än som kan antagas hafva af grundlagsstiftaren åsyftats, undanrödjat så vidt möjligt alla otydligheter; samt att Utskottet, efter att hafva i sammanhang med en sådan granskning pröfvat de i Herrar M. Jonssons och A. T. Gustafssons motioner framställda, efter mitt förmenande ganska tänkvärda, yrkanden, bort inför Riksdagen framlägga till grundlagsenlig behandling det redaktionsförslag, hvarom Utskottet kunnat sig förena».

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli d. 31 Mars 1870, kl. 1 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 18 § 2 mom. Riksdags-ordningen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottet hänvisad motion (N:o 71) har Herr *A. T. Gustafsson* föreslagit, att, enär i Riksdags-ordningen icke blifvit föreskrifvet, det omedelbart val till riksdagsman i Andra Kammaren bör kungöras viss bestämd tid innan det hålles, ej heller att kungörelse om medelbart riksdagsmannaval skall utfärdas så tidigt, att elektorsval måtte kunna utlysas viss tid innan det förrättas, men angeläget vore att i ett ärende af den stora vikt och betydelse som ett riksdagsmannaval, de valberättigade icke beröfvades tillräckligt rådrum för att bereda sig till utöfvande af sin medborgerliga pligt, Riksdagen måtte för sin del, med upphäfvande af andra momentet i Riksdags-ordningens 18 §, i dess ställe antaga ett så lydande stadgande:

»Valförrättaren åligger att låta kungöra det omedelbara riksdagsmannavalet minst en vecka före den för valet bestämda tid, samt det medelbara så tidigt, att elektorsvalet må kunna kungöras lika lång tid innan det bör hållas».

Enligt 18 § 1 mom. Riksdags-ordningen åligger det valförrättare att låta tid och ort för riksdagsmannavalet i kyrkorna kungöra, med särskild föreskrift, att elektorsval, der det eger rum, skall hållas minst 8 dagar före riksdagsmannavalet. Vidare stadgar samma §:s andra moment, hvars upphäfvande motionären föreslagit, att för kallelse till elektorsval i tillämpliga delar gäller hvad om kallelse till kommunalstämma och allmän rådstuga är stadgadt; och slutligen innehålla kommunalförfattningarne i detta afseende, bland annat, att kungörelse om kommunalstämma skall uppläsas från predikstolen 14 dagar eller minst en vecka innan stämman hålles, samt att kallelse till allmän rådstuga bör kungöras minst 14 dagar förut genom offentligt anslag; dock att för ärenden, som fordra så skyndsamt handläggning, att kallelse icke medhinnas så tidigt som nu är sagdt, ifrågavarande sammanträden må kunna hållas efter kortare kallelsetid, kommunalstämma till och med samma dag den pålyses, men allmän rådstuga ej förr än dagen efter den då kallelsen kungjordes. Sammanhåller man dessa stadganden med hvarandra, så framgår deraf, så tydligt att den icke kan missförstås, Riksdags-ordningens mening, att det *medelbara* riksdagsmannavalet bör kungöras så tidigt, att kallelse till elektorsval hinner offentliggöras den föreskrifna tiden af fjorton dagar, eller å landet minst en vecka innan det hålles, och att det endast är, då särskild anledning till större skyndsamt är för handen, som denna kallelsetid får förkortas.

Då vidare ofvan omförmälda, i 18 § 1 mom. Riksdags-ordningen gifna stadgande angående kungörande af tid för riksdagsmannaval afser så väl omedelbara som medelbara val, samt vid sådant förhållande anledning icke finnes att antaga, att stadgandet har någon annan betydelse när det gäller det ena af dessa val, än då det gäller det andra, torde jemväl i afseende på de *omedelbara* valen icke utan skäl kunna antagas, att, om någon valförrättare skulle företaga sig att i annat fall, än då särskilda omständigheter dertill föranleda, låta kungöra sådant val sednare än som skulle skett om valet varit medelbart, detta icke bör tillskrifvas någon otydlighet i Riksdags-ordningens föreskrifter, utan snarare bristande förstånd eller nit vid deras tillämpning. Att genom särskilda stadganden i grundlagen söka betrygga densamma mot en felaktig tillämpning, som härrör af sådan anledning, torde emellertid vara fåfängt; och ingalunda låter detta sig göra på det af motionären föreslagna sätt. Motionären synes, att döma af hvad i motiveringen af hans motion förekommer om angelägenheten att genom ny lagstiftning söka förebygga den skiljaktighet i meningar angående tolkningen af Riksdags-ordningens nuvarande bestämmelser i detta ämne, som förmenas råda inom Högsta Domstolen, hafva föreställt sig, att, sedan ett stadgande af det innehåll han ifrågasatt blifvit i grundlagen infördt, hvarje riksdagsmannaval, som öfverklagas på den grund, att kallelse till det samma ej kungjorts minst en vecka före valet, skulle komma att upphävas. Ett sådant antagande synes emellertid sakna all grund. I Riksdags-ordningen finnes redan, såsom ofvan är nämndt, ett stadgande af innehåll att elektorsval, der sådant eger rum, bör hållas minst 8 dagar före riksdagsmannavalet, utan att Högsta Domstolen derföre ansett sig böra upphäva hvarje riksdagsmannaval, som öfverklagats emedan det förrättats inom

8 dagar efter ett elektorval. Såväl detta stadgande som det af motionären föreslagna hör nemligen till det slag af lagbud, som mera afser att åt den som tillämpar lagen gifva en ledning beträffande det sätt hvarpå lagstiftaren tänkt sig att detta lämpligast bör ske, än att meddela en ovilkorlig bestämmelse, som måste iakttagas, vid äfventyr att den handling den afser att reglera i annat fall, äfven om skada af bestämmelsens åsidosättande ej visas hafva skett, förlorar all kraft och verkan.

Då Utskottet följaktligen anser den af motionären föreslagna grundlagsändring hvarken nödig eller nyttig, hemställer Utskottet,

att densamma icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 31 Mars 1870.

På Utskottets vägnar:

Th. Munck af Rosenschöld.

Ordförande.

Reservation:

af Herr *Ehrenborg*, under åberopande af den vid Utskottets Betänkande N:o 5 afgifna reservation.

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli d. 31 Mars 1870, kl. 1 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt förslag om tillägg till Riksdags-ordningens 18 §.

Med förmälan hurusom, i anledning af de sednast hållna valen till ledamöter af Andra Kammaren, klagomål skulle i större antal, än förut varit förhållandet, hafva uppkommit i följd af tvekan om grundlagens rätta förstånd, samt att dessa klagomål, der valen blifvit upphäfdade, medfört både kostnad och tidsförlust för de väljande, synnerligen vid de medelbara valen på landet, har Herr *P. M. Gunnarsson* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottet hänvisad motion (*N° 163*), till undanrödjande af ett tvisteämne som förmenas hafva flerstädes yppats, föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, »att vid riksdagsmannaval å landet, der sådana ske medelbart, det proto-